

De genade van Echo

Hoe liefde verandert in controle

De genade van Echo

Hoe liefde verandert in controle

Quinten Joell

Schrijver: Quinten Joell

ISBN: 9789402188929

© Quinten Joell

1^e editie April 2019

2^e editie Januari 2026

De impact van emotioneel geweld eindigt nooit bij het stoppen van de agressie.

Voorwoord

Tijdens mijn schooljaren las ik het verhaal van Narcissus en de bergnimf Echo. Een mythe uit de Griekse oudheid die mij toen, als puber, nauwelijks wist te raken. Het leek een voorspelbaar liefdesverhaal, gedoemd tot mislukking, belast met vloeken en morele lessen die ver van mij afstonden. Echo, de praatgrage nimf die de goden had verraden en als straf haar stem verloor; veroordeeld tot het herhalen van andermans woorden. Narcissus, de beeldschone godenzoon, sterk en begeerd, een archetype van zelfgenoegzaamheid, aan wie eeuwig leven was beloofd zolang hij zichzelf niet zou kennen. Pas later begreep ik de tragiek van hun ontmoeting. Echo werd op slag verliefd toen zij Narcissus zag. Hij toonde aanvankelijk belangstelling, maar haar onvermogen tot een eigen stem begon hem te ergeren. Haar herhalingen ervoer hij als een gebrek, iets om te bespotten en te vernederen. Hij keerde haar de rug toe en verdwaalde. Uitgeput boog hij zich over een helder bergmeer om te drinken en ontmoette daar zichzelf. Zijn spiegelbeeld werd zijn geliefde. Een liefde zonder wederkerigheid, ongrijpbaar en fataal. Iedere poging tot aanraking deed het beeld verdwijnen, om telkens terug te keren zodra het water tot rust kwam. Er bleef voor Narcissus geen andere werkelijkheid meer bestaan. Hij kwijnde weg en stierf. Echo, nog altijd aan hem verknocht, stierf met hem mee. Zijn lichaam werd een bloem; haar stem bleef achter, dolend door de bergen, gedoemd tot weerklank.

Lange tijd betekende het woord *narcist* voor mij niet meer dan iemand die te lang voor de spiegel bleef staan. Een oppervlakkig begrip, zonder diepte of gevaar. Tot ik ontdekte dat de psychologie spreekt over een Narcistische Persoonlijkheidsstoornis. Een stoornis die niets te maken heeft met ijdelheid, maar alles met leegte. Mensen met deze stoornis ervaren zichzelf als uitzonderlijk, grandioos, uniek. Ze zijn dominant, ambitieus en emotioneel onbereikbaar. Empathie ontbreekt. Wat zij tonen is een façade; wat daarachter schuilgaat is een angstige afgrond.

Narcisten bestaan werkelijk. Ze behoren niet tot het rijk van de mythe. En ze zijn gevaarlijk. Net als Narcissus trekken zij hun geliefde aan en stoten haar weer af. Hun grootste angst is niet

verlaten worden, maar niet te bestaan. Daarom hebben zij bevestiging nodig — voortdurend — van hun vermeende grootsheid. Die bevestiging verkrijgen zij door de ander te verkleinen. Als de partner zwak is, zijn zij sterk. Als de partner mislukt, zijn zij succesvol. Als de partner breekt, blijven zij overeind. Ze beschikken over een arsenaal aan psychologische mechanismen. Ze verleiden, idealiseren en spiegelen, tot de ander zichzelf herkent in hun blik. Zodra de val sluit, begint het leegzuigen. Energie, vertrouwen, identiteit — alles wordt onttrokken. Dit is hun voeding, noodzakelijk om het lege zelf te maskeren. Ze zijn emotionele vampiers. De cyclus is meedogenloos: idealiseren, devalueren, vernederen, verzoenen en opnieuw afbreken. Het resultaat is een emotioneel slagveld, waarop de partner gevangen raakt — psychisch, emotioneel en vaak ook financieel.

Behandeling is vrijwel onmogelijk. Niet omdat het lijden gering is, maar omdat het inzicht ontbreekt. In de beleving van de narcist ligt het probleem nooit bij zichzelf. Het is altijd de ander: de onwillige, de domme, de tekortschietende. De Echo's, om zo te zeggen. Zij die geen eigen stem meer hebben, maar blijven terugroepen wat hen is ingeprent.